

PRO MEMORIA

- 250 rocznica urodzin Baltazara Hacqueta

(1740–1815), lekarza i przyrodnika narodowości francuskiej, przez kilka lat profesora na katedrze Historii Naturalnej Wydziału Lekarskiego w Krakowie, dyrektora krakowskiego Ogrodu Botanicznego, autora jednego z pierwszych opisów fizjograficznych Karpat. Na jego cześć nazwano m. in. rodzaj *Hacquetia*.

- 150 rocznica urodzin Jana Jachno (7.IV.1840–1895), nauczyciela w Krakowie i Stanisławowie; badacza flory i fauny Galicji, jednego z pierwszych współpracowników Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności.
- 150 rocznica urodzin Antoniego Rehmana (13.V.1849–13.I.1917), botanika i geografa, wybitnego badacza roślin niższych (głównie mszaków) i wyższych ziem Polski oraz Południowej Afryki, sekretarza Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności, współwydawcy *Kosmosu*.
- 100 rocznica urodzin Marii Chmielińskiej (7.IV.1890–15.X.1967), botanika, rolnika, autorki *Polskiej Bibliografii Zielarstwa* (1954) i *Polskiej Bibliografii Roślin Przemysłowych* (1963).

- 100 rocznica śmierci Wojciecha Grzegorzka (1818–1.III.1890), profesora teologii, rolnictwa i przyrodoznawstwa w Seminarium Duchownym w Tarnowie, proboszcza w Bochni, badacza flory i fauny okolic Tarnowa i Tatr.
- 100 rocznica urodzin Lucjana Kaznowskiego (11.II.1890–17.III.1955) botanika zajmującego się głównie roślinami uprawnymi oraz genetyką i morfologią roślin, członka Polskiej Akademii Nauk, przed II wojną światową wykładowcy w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, po wojnie dyrektora Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego (PINGW) i wicedyrektora Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (IHAR).
- 100 urodzin rocznica Stefana Antoniego Krupko (27.V.1890 – 3.XI.1976), botanika cytologa i embriologa roślin, w okresie międzywojennym związanego z uniwersytetem południowo-afrykańskim w Johannesburgu, aktywnego członka władz PTB, od 1968 członka honorowego Towarzystwa.
- 100 rocznica urodzin Marii Justyny Majkowskiej (16.IV.1890–26.II.1969), botanika, pedagoga, nauczycielki przyrody w Kijowie, Kielcach, Podkowie Leśnej i Grodzisku Mazowieckim, autorki *Botaniki dla Szkół Zawodowych* (1960).
- 50 rocznica śmierci Edwarda Ralskiego (1.VII.1901–1940), botanika, rolnika, badacza roślinności Karpat, zamordowanego w obozie sowieckim.

Zbigniew MIREK

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

SYMPOZJUM POŚWIĘCONE PAMIĘCI PROF. DR ZYGMUNTA CZUBIŃSKIEGO (1912–1967) W 20 ROCZNICĘ JEGO ŚMIERCI (KIELCE, 10.X.1987)

Symposium in commemoration of Professor
Zygmunt Czubiński (1912–1967) on 20th
anniversary of his death (Kielce, 10.X.1987)

Organizatorami sympozjum były: Kielecki i Pozański Oddział PTB, Komitet Ochrony Przyrody PAN oraz Kieleckie Towarzystwo Naukowe.

Spotkanie zgromadziło liczne grono botaników i miłośników przyrody, w tym wielu uczniów i współpracowników Profesora. Reprezentowali oni wszystkie polskie Uniwersytety, większość Akademii Rolniczych, niektóre Akademie Medyczne, Polską Akademię Nauk oraz Kieleckie Towarzystwo Naukowe. Wśród uczestników byli także studenci, harcerze, rodzina i przyjaciele Profesora.

Uroczystość otworzył doc. dr S. Cieśliński (WSP Kielce) przedstawiając zgromadzonym sylwetkę Profesora Czubińskiego. Wskazał na trwałe więzy jakie łączyły tego wybitnego Uczzonego z rodzinną Ziemią Kielecką. Podkreślił też Jego zafascynowanie piękną przyrodą świętokrzyską, której był wybitnym znawcą i miłośnikiem.

Symposium poprzedziło odsłonięcie tablicy pamiątkowej, umieszczonej na froncie rodzinnego domu Profesora przy ulicy Sienkiewicza 42 w Kielcach. Aktu tego dokonali profesorowie Stefan Białobok i Kazimierz Zarzycki w obecności przedstawicieli władz miejskich Kielc. Miłym akcentem było wspólne zdjęcie pamiątkowe przed odsłoniętą tablicą (Fot. powyżej). Następnie uczestnicy sympozjum udali się do Domu Środowisk Twórczych, mieszczącego się w zabytkowych wnętrzach pałacyku T. Zielińskiego, gdzie przedstawiono 4 referaty, w których przypomniano najważniejsze fakty z życia Uczzonego i Jego twórczości naukowej. Docent dr T. Krotoska (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) w referacie pt. *Prof. dr Zygmunt Czubiński – nauczyciel i wychowawca* przedstawiła kolejne etapy życia i pracy Z. Czubińskiego, zwracając szczególną uwagę na Jego niewiarygodną wręcz pracowitość i ogromne zaangażowanie w organizowaniu po wojnie Wydziału Biologii w Uniwersytecie Poznańskim.

Drugi referat pt. *Działalność naukowa prof. dr Zygmunta Czubińskiego* wygłosił prof. dr W.

Żukowski (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu), podkreślając m. in. ogromną wartość dzieła *Stosunki geobotaniczne Pomorza Zachodniego*, które do dziś pozostało najlepszą regionalną monografią w Polsce. Mówił także o ogromnych zasługach Z. Czubińskiego w tworzeniu współczesnej idei ochrony przyrody i organizowaniu sieci rezerwatów i Parków Narodowych (w szczególności: Słowińskiego, Wolińskiego i Świętokrzyskiego).

Prof. dr S. Białobok (Instytut Dendrologii PAN w Kórniku) w referacie pt. *Wspomnienia o Profesorze Zygmuncie Czubińskim* zwrócił uwagę słuchaczy na sylwetkę Profesora jako człowieka, podkreślając Jego wspaniałe zalety: życzliwość, uczynność, prawość, a także towarzyskość i pogodę ducha.

Profesor dr S. Cieśliński wygłosił referat pt. *Działalność naukowa i społeczna prof. Czubińskiego w Kielcach i regionie*. Mówił on m. in. o ścisłych kontaktach z działającymi w środowisku kieleckim przyrodnikami: K. Kaznowskim, i E. Massalskim. Przypomniał też, że Profesor był aktywnym członkiem władz Kieleckiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Zarządu i przewodniczącym Komisji Nauk Ścisłych tego towarzystwa w latach 1958–1965. Referujący zwrócił także uwagę słuchaczy na fakt, że pierwszym rzecznikiem utworzenia ogrodu botanicznego w Kielcach był właśnie prof. Czubiński. Marzeniem Profesora było też utworzenie w rodzinnych

Kielcach wyższej uczelni o przyrodniczych kierunkach – niestety niezrealizowanym z powodu przedwczesnej śmierci.

Drugą część sympozjum stanowiły wspomnienia i refleksje uczestników, poprzedzone pokazem przeźroczy ilustrującym piękno Ziemi Świętokrzyskiej, autorstwa nieżyjącego już artysty-fotografika J. Siudowskiego, serdecznego przyjaciela Profesora. Pan Karski, aktor kieleckiego teatru i członek rodziny Czubińskich, w poetyckim montażu połączył piękną muzykę z twórczością S. Żeromskiego, wplatając w nie wspomnienia o Profesorze. Niezwykle ciekawa była też dyskusja. Jako pierwszy zabrał głos mgr A. Rembalski. Mówił on o działalności harcerskiej Profesora, która w sposób istotny wpłynęła na kształtowanie Jego charakteru i zainteresowań przyrodniczych.

Prof. dr J. Ćmak (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach) wspominał swoje kontakty naukowe z Profesorem i poinformował zebranych o Jego znaczącym wkładzie w prace nad powołaniem Świętokrzyskiego Parku Narodowego i zaangażowaniu w rozwój intelektualny środowiska kieleckiego. O swojej współpracy z Zygmuntem Czubińskim wspominał również prof. dr J. Fabjanowski (Akademia Rolnicza w Krakowie). Zachował Go w pamięci jako człowieka bez reszty oddanego sprawie ochrony przyrody. O związkach Z. Czubińskiego z Krakowem, przyjaźni z prof. B. Pawłowskim, z którym prowadził badania naukowe w okresie okupacji, współpracy z prof. W. Szaferem mówił prof. K. Zarzycki (Instytut Botaniki PAN w Krakowie). Niezwykle ciepło wspominała swojego nauczyciela prof. dr H. Piotrowska (Uniwersytet Gdański), kładąc nacisk na wspaniałą cechę Profesora – hojność. Ze swoimi wychowanekami i współpracownikami zawsze dzielił się własną wiedzą, ogromnym doświadczeniem, efektami swoich przemyśleń, nie szczędząc ani sił, ani czasu. Profesor Piotrowska podziękowała też w imieniu wszystkich uczestników organizatorom tej imprezy.

Sympozjum upłynęło w szczególnie serdecznej, niemal rodzinnej atmosferze, będącej udziałem zarówno jego organizatorów jak i gości. Współpracownicy, uczniowie i przyjaciele Profesora Czubińskiego dzielili się wspomnieniami, refleksjami, a także anegdotami, i ze wzruszeniem wspominali Go jako człowieka ujmującego, godnego naśladowania zarówno w życiu jak i w pracy, podkreślając, że pozostał dla nich ogromnym autorytetem.

Elżbieta STACHURSKA, Anna TRESKA

**XLVIII ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BOTANICZNEGO (KATOWICE, 6-9.IX.1989)**
48th Congress of Polish Botanical Society
(Katowice, 6-9.IX.1989)

Miejscem obrad kolejnego, 48 już zjazdu PTB był gmach Instytutu Fizyki Uniwersytetu Śląskiego,

udostępniony Towarzystwu przez J. M. prof. dr S. M. Klimaszewskiego - rektora Uniwersytetu Śląskiego.

Na program zjazdu złożyły się:

1. Walne Zgromadzenie Delegatów,
2. Konferencja naukowa pod hasłem *Roślina a środowisko*,
3. Sesje terenowe (2 dni).

W zjeździe wzięło udział 296 uczestników z 25 ośrodków botanicznych z całego kraju oraz goście zagraniczni: prof. dr Hans Joachim Schweitzer z Uniwersytetu w Bonn (RFN), prof. dr Raymond Jean z Uniwersytetu w Lille (Francja), prof. dr Rudolf Schubert z Uniwersytetu w Halle (NRD), prof. dr Eber (wraz z żoną) z Uniwersytetu w Oldenburgu (RFN), oraz pan Gunther Hamel reprezentujący Sekcję Storczyków w Związku Kulturalnym NRD.

Walne Zgromadzenie Delegatów odbyło się dn. 6.IX. W uroczystej części przedpołudniowej miało miejsce przyznanie po raz pierwszy Medalu im. prof. W. Szafera czterem botanikom: dr Alinie Borowskiej, prof. Januszowi B. Falińskiemu, prof. Annie Medweckiej-Kornaś i prof. Janowi Kornasiowi, a także uroczyste nadanie członkostwa honorowego profesorom: Janowi Walasowi (Kraków) i Joachimowi Schweitzerowi (Bonn). Zgromadzenie wyłoniło nowy Zarząd, na czele którego stanął prof. dr Jerzy Fabiszewski.

Konferencja naukowa objęła:

1. sesję plenarną (6.IX) z 4 referatami wygłoszonymi przez profesorów: S. Białoboka, J. Fabiszewskiego, J. Kornasia oraz T. Przybylskiego i K. Rostańskiego.

2. obrady w 8 sekcjach (7.IX), w których wygłoszono łącznie 111 referatów. Ich rozkład przedstawiał się następująco:

- Sekcja Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej 26
- Sekcja Mikologiczna i Fykologiczna 17
- Sekcja Lichenologiczna i Briologiczna 8
- Sekcja Fizjologii i Biochemii Roślin 28
- Sekcja Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin 9
- Sekcja Dendrologiczna, Ogrodów Botanicznych i Arboretów 5
- Sekcja Florystyki i Systematyki Roślin 11
- Sekcja Paleobotaniczna 7

Obrady w sekcjach połączone były z sesjami posterowymi. O dużym zainteresowaniu zjazdem świadczy udział poszczególnych ośrodków wyrażony liczbą prezentowanych referatów i posterów (plakatów). Informuje o tym poniższe zestawienie (w nawiasach liczby referatów i posterów łącznie).

Bonin:	Instytut Ziemiaka (1)
Bydgoszcz:	Akademia Rolniczo-Techniczna (3)
Gdańsk:	Akademia Medyczna (1)
Istebna:	Zespół Szkół Zawodowych (1)
Katowice:	Uniwersytet Śląski (25), Śląska Akademia Medyczna (3), Instytut Ochrony Środowiska (2), Wojewódzki Związek Pszczelarski (1)
Kielce:	Wyższa Szkoła Pedagogiczna (5)

- Kraków: Uniwersytet Jagielloński (10), Instytut Botaniki PAN (2), Zakład Fizjologii Roślin PAN (8), Wyższa Szkoła Pedagogiczna (1)
- Lublin: Akademia Rolnicza (11), Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej (6), Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (1)
- Łódź: Uniwersytet Łódzki (16), Centrum Mikrobiologii i Wirusologii PAN (1), Akademia Medyczna (1)
- Olsztyn: Akademia Rolniczo-Techniczna (3), Wyższa Szkoła Pedagogiczna (1)
- Poznań: Akademia Rolnicza (10), Akademia Medyczna (2), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (10), Instytut Roślin i Przetworów Zielarskich (2), Zakład Biologii Rolnej i Leśnej PAN (1)
- Puławy: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (2)
- Radzików: Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (1)
- Skiermiewice: Instytut Warzywnictwa (3)
- Sosnowiec: Instytut Geologii (1)
- Szczecin: Akademia Rolnicza (2), Uniwersytet Szczeciński (3)
- Święty Krzyż: Stacja Naukowo-Badawcza Świętokrzyskiego Parku Narodowego (1)
- Toruń: Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika (5)
- Warszawa: Uniwersytet Warszawski (8), Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego-Akademia Rolnicza (8)
- Wrocław: Uniwersytet Wrocławski (8), Politechnika (1)
- Zabrze: Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN (1)

W dniu 7.IX odbyły także swe posiedzenia następujące sekcje PTB: Sekcja Mikologiczna, Sekcja Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin, Sekcja Dendrologiczna oraz Sekcja Paleobotaniczna.

Dwa ostatnie dni zjazdu: 8.IX i 9.IX przeznaczono na wycieczki: 1. do Babiogórskiego Parku Narodowego (prowadził dr J. Holeksa i dr S. Cabała - 95 osób) oraz 2. na Pogórze Cieszyńskie i w Beskid Śląski (prowadził mgr L. Bernacki i mgr Z. Wilczek). Na dzień 9.IX zaplanowano dwie dalsze trasy wycieczkowe: 1. Jura Krakowsko-Częstochowska (prowadził doc. dr hab. S. Wika oraz dr B. Babczyńska-Sendek - 83 osoby) i trasa 2. Śląsko-Dąbrowski Okręg Przemysłowy i tereny przyległe (prowadził doc. dr A. Sendek - 41 osób).

Dnia 7.IX odbyła się uroczysta kolacja w restauracji Hungaria. Uczestnicy zakwaterowani byli w Hotelu Gościnnym Uniwersytetu Śląskiego przy ulicy M. Buczka oraz w Domu Studenckim nr 5 przy ulicy Paderewskiego.

Wsparcia organizacyjnego i finansowego w przeprowadzeniu zjazdu udzielił organizatorom wojewoda katowicki (pokrycie kosztów druku materiałów zjazdowych) oraz dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego. Otrzymano również dotację z Ośrodka Rzecznictwa i Doradztwa Rolniczego w Katowicach. Wydano drukiem następujące materiały zjazdowe: Program Zjazdu, Przewodnik Sesji Terenowych, Materiały Konferencji *Roslina a środowisko*.

Przygotowany przez Oddział Śląski w Katowicach zjazd wypadł w okresie szczególnie trudnym dla organizacji tego typu dużych spotkań i wymagał od Gospodarzy zdwojonego wysiłku. Mimo tego, było to spotkanie udane pod każdym względem. Kolejny zjazd PTB, który czeka nas za trzy lata, organizowany będzie przez Oddział Kielecki.

Zbigniew MIREK

IX KRAJOWY ZJAZD MIKOLOGICZNY (CHARZYKOWY, 28-29.IX.1989)

9th Polish Mycological Meeting (Charzykowsy, 28-29.IX.1989)

Na krajowych zjazdach mikologicznych, od ich początku (10-11.IX.1965 - I Ogólnopolski Zjazd Mikologiczny) przewija się szczególnie ważny problem jakim jest znaczenie grzybów w życiu człowieka. Nic więc dziwnego, że Organizatora zjazdu, Sekcję Główną Mikologiczną Polskiego Towarzystwa Higienicznego wspomagały wydatnie Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne oraz Zjednoczenie Przedsiębiorstw Produkcji Leśnej *Las*. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był dyrektor Zrzeszenia Produkcji Leśnej *Las* d/s organizacyjnych inż. Albin Gągolewski.

Zjazd otworzył dotychczasowy przewodniczący Sekcji Głównej Mikologicznej prof. dr hab. Henryk Młodecki. Następnie, w imieniu Komitetu Organizacyjnego, zabrał głos dyrektor inż. Albin Gągolewski, a po nim inż. Janusz Antkowiak - dyrektor Przedsiębiorstwa Produkcji *Las* w Brusach. Przedstawił on historię przedsiębiorstwa, a następnie zwrócił uwagę na wzrastające trudności związane z pozyskiwaniem grzybów.

Sesję plenarną wypełniły cztery referaty, w tym *Czynniki wpływające na jakość zdrowotną grzybów* (prof. dr hab. W. Lasota), *Międzynarodowe aspekty ochrony grzybów* (doc. dr M. Ławryniewicz). W ciągu dwóch dni, zreferowano 21 prac naukowo-badawczych. Dotyczyły one:

- skażenia grzybów metalami ciężkimi i środkami ochrony roślin,
- preparatów ochrony roślin w pieczarkarstwie,
- wielorakich aspektów uprawy pieczarek i bocznika,
- zagadnień z różnych dziedzin mikologii (mikrobiologiczne badania przy użyciu USG, grzyby halucynogenne z rodziny Coprinaceae, grzyby kapelu-

szowe w zbiorowiskach synantropijnych Karkonoszy itp.).

W czasie IX Zjazdu Krajowego odbyło się zebranie Zarządu Sekcji Głównej Mikologicznej Polskiego Towarzystwa Higienicznego, na którym wybrano przewodniczącą Sekcji na następną kadencję. Została nią prof. dr hab. Wanda Lasota [adres: PTH Sekcja Główna Mikologiczna, 90-145 Łódź, ul. Narutowicza 120 a, tel. 78 29 04].

Jan SZYMAŃSKI

**SESJA NAUKOWA Z OKAZJI 250 ROCZNICY
URODZIN KS. KRZYSZTOFA KLUKA
(CIECHANOWIEC, 4-5.IX.1989)**

**Scientific session on a 250th anniversary of Rev.
Krzysztof Kluk's birthday (Ciechanowiec,
4-5.IX.1989)**

Sesja zorganizowana przez Wydział Nauk Rolniczych i Leśnych PAN, odbywała się w Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu (woj. łomżyńskie). Pierwszy dzień obrad poświęcony był K. Klukowi w kulturze epoki Oświecenia (m. in. *K. Kluk - botanik epoki Oświecenia* - W. Grębecka). Referaty w drugim dniu obrad omawiały problemy szeroko ujętego rolnictwa w dziełach botanika z Ciechanowca.

Piotr KÖHLER

**X KONFERENCJA MIĘDZYNARODOWEGO
STOWARZYSZENIA OGRODÓW
BOTANICZNYCH (FRANKFURT NAD
MENEM, 2-7.VIII.1987)**

**10th General Meeting and Conference of IABG
(Frankfurt on Main, 2-7.VIII.1987)**

Konferencja odbyła się na zaproszenie Rady Miejskiej Frankfurtu w należącym do miasta ogrodzie botanicznym Palmengarten. Gospodarzem był dyrektor ogrodu dr Gustav Schoser.

Głównym tematem były *Ogrody botaniczne i rezerwaty przyrody w tropikach oraz rola ogrodów botanicznych strefy umiarkowanej w ochronie flory tropikalnej*. Materiały z konferencji zostały już opublikowane nakładem IABG (International Association of Botanic Gardens) i Palmengarten *Proceedings Tenth General Meeting and Conference. 1989. Pippert & Koch, Frankfurt*. W konferencji wzięło udział 147 uczestników, w tym 3 osoby z Polski.

Uroczystego otwarcia konferencji w reprezentacyjnej sali budynku Towarzystwa Przyjaciół Palmengarten dokonał przewodniczący IABG prof. Kai Larsen, który omówił aktualną sytuację i zadania współczesnych ogrodów botanicznych.

Referaty wprowadzające wygłosili: prof. Peter Ashton - *Sytuacja i rola tropikalnych ogrodów botanicznych w obliczu kryzysu biologicznego w tropikach*; prof. Lew Andreev - *Możliwości ogrodów*

botanicznych półkuli północnej w ochronie roślin tropikalnych; oraz prof. V. H. Heywood - *Działalność utworzonego w styczniu 1987 przy IUCN Międzynarodowego Sekretariatu Ogrodów Botanicznych ds. Ochrony Przyrody* (Botanic Gardens Conservation Secretariat).

Dalsze referaty poświęcone były ogrodom botanicznym i rezerwatom Australii i tropikalnej Azji - m. in. Tajlandii, Chin, Japonii, Indii i Malezji. Do najciekawszych należał referat prof. Kunio Iwatsuki z Japonii - *Co może zrobić wysoko uprzemysłowiony kraj dla ogrodów botanicznych Azji na przykładzie japońskich ogrodów botanicznych*.

Tematem drugiego dnia obrad była sytuacja rezerwatów i ogrodów botanicznych Afryki tropikalnej, kontynentu o jednej z najbogatszych flor i o najmniejszej liczbie ogrodów botanicznych.

Odbyło się też posiedzenie IABG, na którym dokonano wyboru nowych władz IABG w składzie: prof. P. Ashton - przewodniczący, prof. L. Andreev, dr Gustav Schoser, prof. Kunio Iwatsuki jako wiceprzewodniczący, dr Brian Morley - sekretarz, oraz 10 członków zarządu. Zatwierdzono projekt nowej konstytucji IABG, oraz uchwalono dwie rezolucje wzywając władze wszystkich krajów do utrzymywania, rozwijania i, gdzie to konieczne, tworzenia nowych ogrodów botanicznych i rezerwatów, oraz udzielania wszelkiego poparcia ogrodom botanicznym i rezerwatom tej strefy klimatycznej.

Wieczorem odbyło się uroczyste otwarcie nowego Tropicarium w Palmengarten, w którym obok uczestników konferencji wzięli udział przedstawiciele miejscowych władz z burmistrzem miasta, a także członkowie Towarzystwa Przyjaciół Palmengarten.

Przedpołudnie trzeciego dnia poświęcono problemom obszarów tropikalnych obu Ameryk. Bardzo dobry referat wygłosił prof. Enrique Forrero z St. Louis (USA). Naświetlił on problemy ochrony flory tropikalnej z punktu widzenia personelu ogrodów i rezerwatów tropikalnych.

Po przerwie odbyło się uroczyste zamknięcie obrad. Konferencję podsumował prof. Heywood, przedstawiając główne wnioski, jakie nasunęły się w toku obrad i dyskusji:

- 1) istnieje ogromna dysproporcja między zasobami finansowymi i potencjałem naukowym, a potrzebami i znaczeniem flory tropikalnej,
- 2) wszystkie ogrody botaniczne świata powinny uczestniczyć w miarę swoich możliwości w ponoszeniu ciężarów finansowych ochrony flory tropikalnej.

Za główne problemy do dalszych spotkań i dyskusji uznano m. in. introdukcję i reintrodukcję gatunków zagrożonych, organizację banku genów, opracowanie i realizację programów edukacyjnych. Stwierdzono potrzebę istnienia organizacji ogrodów botanicznych na różnych poziomach - od krajowego, poprzez regionalne, do międzynarodowych, by umożliwić ich ściślejszą współpracę.

W ciągu dwóch następnych dni uczestnicy konferencji zwiedzili ogrody botaniczne w Mainz, Gies-sen, Marburgu, Würzburgu, Heidelbergu, Stuttgartar-cie i Tübingen.

Konferencji towarzyszyła wystawa, zorganizowa-na w pawilonie wystawowym Palmengarten, przed-stawiająca blisko 80 ogrodów botanicznych świata. Wydano również specjalny zeszyt okolicznościowy Palmengarten poświęcony ogrodom botanicznym (*Botanische Garten in aller Welt, Sonderheft. Der Palmengarten 1987*).

Wszystkie wydawnictwa związane z Konferencją, a także niektóre z licznych publikacji Palmengarten są dostępne w Ogrodzie Botanicznym UJ w Krakowie.

Maria LANKOSZ-MRÓZ

**PIERWSZE NAUKOWE SEMINARIUM
POŚWIĘCONE PAMIĘCI JÓZEFA
PACZOSKIEGO PACZOSKI
I WSPÓŁCZESNOŚĆ (CHERSONŃ,
25-29.XI.1989)**

**First Scientific Seminar devoted to Józef
Paczoski Paczoski and the present time (ChersonŃ,
25-29.XI.1989)**

Pod takim tytułem odbyło się w Chersoniu nad Dnieprem spotkanie przyrodników w 125 rocznicę urodzin wybitnego biologa Józefa Paczoskiego. Organizatorem konferencji było Muzeum Krajoznawcze w Chersoniu i miejscowy Wydział Kultury, a sponsorami Rada Ukraińskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody oraz Biblioteka Naukowa im. M. Gorkiego w Chersoniu. Sesja trwała pięć dni, od 25 do 29 listopada 1989, gromadząc kilkadziesiąt osób z kilku ośrodków naukowych i środowisk kulturalnych Ukrainy, m. in. Instytutu Botaniki Akademii Nauk USRR w Kijowie, Katedry Botaniki Uniwersytetu w Odessie i Symferopolu, wyższych uczelni Chersonia oraz placówek związanych z ochroną przyrody. Zagranicznymi gośćmi konferencji byli autorzy niniejszego sprawozdania, zaproszeni przez organizatorów jako przedstawiciele Uniwersytetu Poznańskiego, którego J. Paczoski był profesorem i doktorem *honoris causa*. Należy tu bowiem przypomnieć, że najdłuższe i najbardziej znaczące okresy pracy twórczej J. Paczoskiego związane były z Chersoniem (1897-1922) i Poznaniem (od roku 1925 do śmierci w roku 1942).

Obrady pierwszej, trzydniowej części referato-wej toczyły się w auli Muzeum. Otworzył je przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, dyrektor Muzeum dr W. A. Krajev, który przedstawił także życie i działalność Józefa Paczoskiego. Program obejmował 46 referatów i wystąpień. Główny, tytułowy wykład *Paczoski i współczesność* wygłosił profesor B. W. Zawierucha z Kijowa zwracając uwagę

na szeroki zakres zainteresowań biologicznych J. Paczoskiego i aktualność stawianych przez Niego problemów.

Przedstawione referaty ująć można w kilka grup. Osiągnięcia J. Paczoskiego w zakresie florystyki i systematyki omówili M. F. Bojko, W.W. Protopopova, D. N. Dobroczaeva, M. W. Shevera; morfologii roślin – W. I. Tichonov; entomologii – W. K. Rafalski; kręgowców – W. M. Izdebski; ochrony przyrody – O. J. Umaniec. Inna grupa to referaty poświęcone charakterystyce kolekcji zielnikowych J. Paczoskiego (S. M. Miljutina, N. I. Gorlova, K. Latowski). Z kolei S. G. Kovalenko, S. E. Djatlov, S. Balcerkiewicz mówili o aktualnych badaniach geobotanicznych w nawiązaniu do niektórych idei i koncepcji badawczych J. Paczoskiego. W programie trzeciego dnia konferencji znalazły się wystąpienia prezentujące wyniki oryginalnych badań szaty roślinnej obszaru przyczarnomorskiego (A. E. Turuta, D. W. Dubyna, T. P. Dżuba, G. M. Semaszkina, N. P. Olenkovskij). W dyskusji podnoszono konieczność dalszej popularyzacji dorobku i idei naukowych Paczoskiego, zwracano uwagę na potrzebę ściślejszej współpracy wschodnio- i zachodnioeuropejskiej szkoły geobotanicznej. Dużo uwagi poświęcono współczesnym zagrożeniom ekosystemów oraz ich ochronie. Zagadnienia te były głównym tematem tzw. okrągłego stołu, który kończył codzienną sesję terenową.

Uczestnicy obrad odwiedzili kilka muzeów chersońskich. Wśród ekspozycji w Muzeum Krajoznawczym wymienić należy przede wszystkim obszerny dział przyrodniczy z interesującymi dioramami wybranych ekosystemów. Podziwialiśmy też bardzo dobrze zachowane okazy ptaków i drobnych ssaków, spreparowane własnoręcznie i wg. oryginalnej metody przez J. Paczoskiego. Tu też przechowywane są rękopisy oraz bogata, licząca 22 tysiące arkuszy, kolekcja roślin naczyniowych tego badacza.

Niebawem nastąpi otwarcie nowego, przyrodniczego oddziału Muzeum. Mieści się ono w oddzielnym, obszernym budynku, tym samym, w którym znajdowało się muzeum utworzone i kierowane przez Paczoskiego w latach 1897-1920. Daleko zaawansowane są prace nad ekspozycją w sali specjalnie poświęconej Józefowi Paczoskiemu. Tu znalazły też swoje miejsce, przywiezione przez nas książki, fotografie i kopie dokumentów związane z Paczoskim, a pochodzące z okresu Jego pracy w Poznaniu. Uczestnicy Konferencji zaproponowali, aby nowy Oddział Muzeum przyjął imię Józefa Paczoskiego.

Interesującą częścią Konferencji były dwie sesje terenowe w rezerwacie biosfery Askania Nova i stacji zalesiania i zagospodarowania parków naddnieprzańskich w Cjurupiuńsku. Mimo późnojesiennej pory, wielu botanicznych wrażeń dostarczyła nam całodzienna wycieczka w obszar słynnych, opisywanych przez Paczoskiego stepów askańskich, chronionych od ponad stu lat. Poza największym w Europie rezerwatem stepowym, Askania Nova obejmuje także

park dendrologiczny, park zoologiczny oraz instytutu i gospodarstwa doświadczalne.

W trakcie trwania Konferencji odbyło się rozstrzygnięcie i uroczyste zakończenie konkursu im. J. Paczoskiego, na najlepiej sprawowaną opiekę wybranego obiektu przyrodniczego. W konkursie uczestniczyły zespoły dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz średnich.

W dyskusji końcowej uczestnicy Konferencji wyrazili uznanie oraz wdzięczność inicjatorom i jej organizatorom, proponując równocześnie kontynuację tych spotkań.

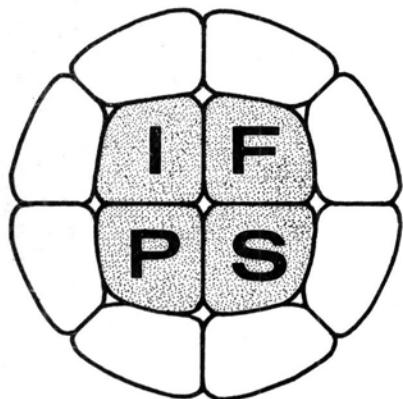
Odbyte w Chersoniu seminarium, określone jako pierwsze, było w rzeczywistości drugim spotkaniem rocznicowym związanym z pamięcią J. Paczoskiego. W 1964 roku odbyła się bowiem w Poznaniu podobna konferencja, połączona z publikacją *Józef Paczoski - w setną rocznicę urodzin*.

Organizatorzy zadbałi o sprawny przebieg konferencji oraz publikację streszczeń wszystkich referatów. Szczegółowy, ładnie wydany program, ozdobiony został stylizowanym rysunkiem *Centaurea paczoskii* oraz portretem Uczzonego.

Stanisław BALCERKIEWICZ, Karol LATOWSKI

BOTANIKA ZA GRANICĄ BOTANY ABROAD

MIĘDZYNARODOWA FEDERACJA
TOWARZYSTW PALINOLOGICZNYCH
International Federation of Palynological
Societies

Jest międzynarodową organizacją, która zrzesza palinologów z całego świata. Celem jej jest przyczynianie się do rozwoju palinologii przez ułatwianie

kontaktów międzynarodowych drogą organizowania zjazdów i rozprowadzania informacji. Federacja wydaje biuletyn pt. *Palynos*, w którym zamieszczane są krótkie artykuły o działalności naukowej jej członków w różnych krajach, wspomnienia o zmarłych palinologach, recenzje książek i komunikaty o odbytych i planowanych spotkaniach palinologicznych, zarówno międzynarodowych jak i lokalnych. Obecnie Federacja skupia 22 towarzystwa palinologiczne lub paleobotaniczne. Jej prezesem jest prof. dr H. Vischer z uniwersytetu w Utrechcie. Polskę reprezentuje Sekcja Paleobotaniczna Polskiego Towarzystwa Botanicznego, a naszym przedstawicielem w Radzie Federacji jest prof. dr Anna Sadowska, Wrocław.

Krystyna WASYLIKOWA

Z ŻYCIA PTB POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

NOWY ZARZĄD GŁÓWNY PTB
New authorities of the Polish Botanical Society

Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Botanicznego w dniu 6 września 1989 r. w Katowicach wybrało nowy Zarząd Główny PTB w składzie:

doc. dr Stanisław Balcerkiewicz
doc. dr Jan Borkowski
doc. dr Anna Bujakiewicz
prof. dr Władysław Bugała
doc. dr Stanisław Cieśliński
prof. dr Jerzy Fabiszewski
prof. dr Janusz Faliński
prof. dr Janina Jasnowska
prof. dr Jan Kornaś
doc. dr Eugeniusz Kuźniewski
doc. dr Karol Latowski
doc. dr Maria Lawrynowicz
prof. dr Tomasz Majewski
doc. dr Janina Mikołajska
dr Zbigniew Mirek
prof. dr Romuald Olaczek
prof. dr Benon Polakowski
doc. dr Lech Ratajczak
doc. dr Maria Reyman
prof. dr Bohdan Rodkiewicz
prof. dr Krzysztof Rostański
prof. dr Anna Sadowska
prof. dr Jadwiga Siemińska
prof. dr Alina Skirgiełło
doc. dr Kazimierz Szczepanek
prof. dr Helena Tokarz
dr Urszula Warcholińska
prof. dr Tomasz Wodzicki